

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ARTIFICIAL INTELLIGENCE В ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ ПРАВА ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ПРАВО (ПОЛІЦЕЙСЬКІ)»

Останнім десятиліттям ми спостерігаємо тенденції до зміни суспільних відносин. У планетарному масштабі, це пандемія COVID-19, яка змусила шукати людство нові способи комунікації з обмежувальними особливостями безпосереднього фізичного контакту на рівні держав. В Україні, зокрема, це повномасштабна військова окупаційна агресія з боку рф. Відшукування інноваційних підходів комунікації, підсилення їх можливостями дієвого мережевого інструментарію використання та обробки баз даних, пришвидшило розроблення та створення технологій здатних задовольнити потреби сучасної цивілізації.

Одним з революційних способів заповнення такої потреби, стало створення штучного інтелекту (ШІ – англ. artificial intelligence, AI) – здатність штучних інтелектуальних систем виконувати творчі функції, які традиційно вважаються прерогативою людини [1; 2].

Особливістю інтелектуальних систем є здатність до поповнення первинних знань за допомогою навчання та самонавчання, забезпечення високого рівня автоматизації при формуванні управлінських рішень, використання комплексу засобів лінгвістичного, логіко-математичного спрямування для спілкування з людиною природньою мовою [4, с. 307]. Такі характерні ознаки дозволяють системам штучного інтелекту вирішувати завдання, що відмічаються неоднорідністю та неповнотою інформації, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, обробляти величезні обсяги даних, прогнозувати події [5, с. 43] на основі наявної інформації, що була отримана з різних джерел [6, с. 137].

Погоджуючись, що розвиток штучного інтелекту (ШІ) є цілком логічним кроком розвитку постіндустріального техногенного суспільства, що характеризується інтенсифікацією процесу інформатизації всіх сфер діяльності людини та суспільства в цілому [3, с. 17], мусимо зауважити також те, що такий крок потребує

наукового осмислення застосування ІІІ в різних галузях суспільних відносин та правового й технічного регулювання.

Зростання використання ІІІ в освітній діяльності спостерігається в геометричній прогресії. На які наслідки слід очікувати, чи, радше, яка ж стратегічна мета використання ІІІ в освіті?

Широкі можливості а також перспективи використання ІІІ в освіті простежуються задля трансформації освітнього процесу у більш інноваційний, інклюзивний, ефективний та результативний завдяки впровадженню нових високоякісних методів навчання, які є швидкими, персоналізованими та студентоцентризованими [7, с. 72].

Істотні зміни щодо використання ІІІ у сфері вищої освіти, зокрема в освітній і дослідницькій діяльності, в умовах сьогодення відбуваються за такими ключовими напрямками:

1) оцінювання (зокрема автоматичне оцінювання та оцінювання навчального прогресу і ставлень студентів до навчання, індивідуальне і групове оцінювання тощо);

2) прогнозування статусу навчання (передбачення відсіву студентів, груп ризику, інноваційних здібностей, кар'єрних рішень), продуктивності або задоволеності, покращення освітнього досвіду;

3) асистування (підтримка студентів у здобутті освіти, для прикладу антропоморфна присутність, до якої віднесено віртуальні агенти та переконливе втручання через цифрові програми);

4) тьюторинг (індивідуальні стратегії та підходи до особливостей та потреб студентів);

5) управління навчанням (аналітика навчання, послідовність освітніх планів і програм, розробка інструкцій та розподіл студентів) [9].

Можемо зробити висновок, що стратегічним напрямком використання ІІІ в освітній діяльності повинно стати виведення його в ранг ефективного допоміжного інструментарію для забезпечення якісного освітнього процесу та досягнення результату у вигляді випускника-спеціаліста за фахом та із закладеними ґрунтовними компетентностями до всестороннього розвитку.

Як зазначається в широких колах Європейського союзу, справжньою метою ІІІ в освітніх системах має стати максимальна індивідуалізація освіти, пропонуючи студентам персоналізовані навчальні траєкторії відповідно до їх сильних і слабких сторін та дидактичний матеріал, адаптований до їхніх особливостей, зберігаючи при цьому якість освіти та інтегруючий принцип освітніх систем (European Parliament, 2021).

Та чи можливе застосування ІІІ однаково у підготовці здобувачів вищої освіти стати заміником «класичної» вищої школи?

Відповідаючи на це запитання, коротко проаналізуємо окремі освітні компетентності випускника за освітньо-професійною програмою «Право (поліцейські)», яка реалізується у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України. Перелік програмних компетентностей випускника містить, серед іншого, наступні:

- здатність працювати в команді;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення;
- здатність до розуміння природи поведінки, вчинків осіб, які вчиняють правопорушення;
- здатність до самостійної організації та здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень тощо.

Співставляючи відомі на сьогодні можливості ІІІ та перелічені компетентності поліцейського-випускника за ОПП «Право (поліцейські)», можемо впевнено сказати, що становлення спеціаліста-правника в поліцейській діяльності щодо розслідування кримінальних правопорушень, можемо впевнено сказати, що замінити академічний курс підготовки ІІІ повністю не зможе.

А от розвиток можливостей застосування ІІІ в: оцінювання навчання, асистуванню здобувачам вищої освіти, визначення індивідуальності підходів до кожного здобувача вищої освіти, здійсненні аналітики результатів навчання, вбачається нами як найбільш перспективніші напрямки його застосування, що здатні значно підвищити ефективність здобуття освіти та рівень випускника закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання.

Справжню роль ІІІ у вищій школі нам ще треба оцінити. Але про вектори його використання, напрацювання перспективних напрямків слід думати вже сьогодні.

Література:

1. Штучний інтелект (ІІІ) – що це таке, як працює і навіщо потрібен. URL: <https://termin.in.ua/shtuchnyy-intelekt>
2. Андрюшук Аліна Геннадіївна, Малога Олександр Сергійович. Використання штучного інтелекту у вищій освіті: стан і тенденції. *International Science Journal of Education and Linguistics*. 2024. Vol. 3. № 2. Рр. 27–35. DOI: 10.46299/j.isjel.20240302.04
3. Добровольська О. В., Штанько В. І. Філософський аналіз еволюції штучного інтелекту. *Дослідження з історії і філософії науки і техніки*. 2019. Т. 28. № 1. С. 10–19.
4. Дубко Д. В., Шаров С. В. Напрямок використання інтелектуальних систем в освітньому процесі. *Українські студії в європейському контексті* : зб. наук. пр. 2021. № 3. С. 305–310.

5. Піжук О. І. Штучний інтелект як один із ключових драйверів цифрової трансформації економіки. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 3(89). С. 41–46.
6. Шаров С. В. Сучасний стан розвитку штучного інтелекту та напрямки його використання. *Українські студії в європейському контексті*. № 6. 2023. С. 136–144.
7. Драч І. І., Петрос О. М., Бородієнко О. В., Регейло І. Ю., Базелюк О. В., Базелюк Н. В., & Слободянюк О. М. Використання штучного інтелекту у вищій освіті. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 3 15. 2023. С. 66–82. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2023-15-66-82>
8. Crompton, H., & Burke, D. (2023). Artificial intelligence in higher education: the state of the field. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. № 20(1). 22 p. DOI: <https://doi.org/10.1186/s41239-023-00392-8>
9. European Parliament. European Parliament resolution of 19 May 2021 on artificial intelligence in education, culture and the audiovisual sector (2020/2017 (INI)). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021IP0238>